

AZ ERDŐ

1988. DECEMBER • XXXVII. ÉVFOLYAM 12. SZÁM

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT

ERDÉSZETI LAPOK

123. ÉVFOLYAMA

TARTALOM

ERDÉSZNÖK I. ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJA Sopron, 1988. VII. 1—2.

Konferencia (dr. Rácz Józsefné)	525
Allásfoglalás és javaslatok	531
Dr. Pállay Mária: Az erdésznök munka- és életkörülményei	533
Hozzászólások	539
Dr. Ráczné dr. Schneider Ildikó: Az erdészmuzeum ügye	551
Dr. Madas Katalin: Gondok és gondolatok egy fokozottan védett terület kezelésével kapcsolatban	555
Dr. Solymos Rezső: Gondolatok az Erdésznök I. Országos Találkozóján	561
Szakmai tanulmányút (dr. Mollay Jánosné)	563
A találkozón résztvevők névsora	565
Jerome René: Klagenfurt 1988	566
Vaddal kapcsolatos jogszabályok változása (Benéné Ignác Magdolna)	569

Címkép: Az Erdésznök I. Országos Találkozójának emblémája (tervezte dr. Rácz Józsefné)
A hátlapon: Hangulat... (Dr. Bezzegh Lászlóné felvételei)

СОДЕРЖАНИЕ

Первая встреча женщин-лесоводов Венгрии (д-р Шнейдер И.)	525
Резолюция и предложения Превой встречи женщин-лесоводов	531
Д-р М. Паллаи: Социальные и рабочие условия женщин-лесоводов	533
Список участников встречи	563
Дискуссия	539
Д-р Шнейдер И.: Лесной музей	551
Д-р К. Мадаш: Проблемы и несколько мыслей об использовании особо охраняемых территорий	555
Д-р Р. Шоймош: Несколько мыслей по поводу Первойвстречи женщин-лесоводов Венгрии	561
Научная экскурсия (д-р М. Мадаш Г.)	565

CONTENTS

The First National Meeting of Female Foresters (Mrs. Rácz, Schneider, I.)	525
Declaration and proposals of the First National Meeting of Female Foresters	531
Pállay, M.: Living and working conditions of female foresters	533
Contributions	539
Mrs. Rácz, Schneider, I.: The case of Forestry Museum	551
Madas, K.: Matters and thoughts about the administration of a conservation area earmarked as „strictly protected”	555
Solymos, R.: Some thoughts at the First National Meeting of Female Foresters	561
Study tour (Mrs. Mollay, Madas, G.)	563
List of participants of the meeting	565
Jerome R.: Klagenfurt	566

AZ ERDŐ

AZ ERDŐ — Az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa. A szerkesztésért felelős: dr. Solymos Rezső. A szerkesztőség címe: 1035 Budapest, Kossuth Lajos tér 11. Levélcím: 1860 Budapest, MEM EFH.

Kiadja: a Delta Szaklapkiadó és Műszaki Szolgáltató Leányvállalat, 1093 Budapest, Közraktár u. 4. Telefon: 175-200. Felelős kiadó: BUDAI FERENC főigazgató. Révai Nyomda Egri Gyár-egység, 3301 Eger, Vincellériskola u. 3. Felelős vezető: Horváth Józsefné dr. igazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatálnál, a hírlapkézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), Budapest, XIII., Lehel u. 10/a. — 1900 — közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással, a HELIR 215-98162 pénzforgalmi jelzőszámra. Egyes szám ára: 20,— Ft. Előfizetés fél évre: 120,— Ft. egész évre: 240,— Ft. Megjelenik havonta. Külföldön terjeszti a Kultura Könyv- és hírlap Külkereskedelmi Vállalat, 1389 Budapest, Pf.: 149.
Az évi előfizetés ára: 7 dollár.

Index: 25 508

HU ISSN 0014—0031

Erdésznők I. Országos Találkozója

SOPRON, 1988. VII. 1—2.

Az erdésznők első országos találkozója — mely Európában a második ilyen rendezvény volt — 1988. július 1-jén és másodikán került megrendezésre Sopronban. Mottója: Két hivatás, mely arra utalt, hogy mind a szakmában, mind a családban helytállást követel az erdészhivatás.

Konferencia

Július 1-jén, az egyetemi KISZ-házban volt a konferencia, július 2-án szakmai kirándulás a Tanulmányi Állami Erdőgazdaság területén. A rendezvény koordinátora, szervezője *dr. Ráczné dr. Schneider Ildikó* erdőmérnök volt, a rendezőbizottság tagjai: *dr. Mollayné Madas Gabriella* és *dr. Pally Mária* erdőmérnökök, *Bauerné Hédl Teréz* és *Kardosné Acs Judit* erdősztechnikusok.

Dr. Ráczné dr. Schneider Ildikó erdőmérnök megnyitja a találkozót
Ülő sor: *Herczeg Miklós, dr. Gál János, Gáspár-Hantos Géza, dr. Herpay Imre*

A szakmai kirándulás vezetője *dr. Mollayné* volt, az autóbuszokban — utazás közben — szakmai tájékoztatást a vezető mellett *Bauerné* és *Roth Matthaéa* adott.

A július 1-jén, 11 órakor kezdődő ülést *dr. Ráczné* nyitotta meg. Az erdőszhimnusz eléneklése után *Keszthelyiné Jereb Katalin* szavalt két verset — *Krug Lajos: Véderdők* és *Várnai Zseni: Virágos ág* című költeményét —, majd az Országos Erdészeti Egyesület elnöke, *dr. Herpay Imre* köszöntötte a résztvevőket. Köszöntőjében elmondta, hogy a nők megállják helyüket a szakmában, de az ezredéves beidegződéstől nehezen szabadul a világ. Nem a képes-

ségekkel van a baj, hanem azzal, hogy a nők csak ott dolgozhatnak ahol a férfiak hagyják. Véleménye szerint a konferenciának célja a

- nődolgozók gondjainak összegyűjtése,
- tapasztalatcsere,
- javaslatok készítése az elnökség részére,
- az emberi kapcsolatok ápolása,
- az összetartozás és
- a szakmához tartozás erősítése.

Kérte a nők segítségét a szakmai problémák felderítésében és megoldásában.

Dr. Gál János, az Erdészeti és Faipari Egyetem rektora, tájékoztatójában először köszöntötte az erdésznőket, majd vázolta a felsőoktatás II. világháború utáni történetét. Beszélt a háromkarú egyetemre válásról, az egyetem szervezeti felépítéséről, a nappali, levelező és posztgraduális képzésről. Szólt az egyetem fejlesztési terveiről, a botanikus kert, a kollégium ügyéről, a tervezett korszerűsítésekről, az egyetemünk kezelésében levő fertődi kastélyról és a múzeumalapításról.

Az Erdészeti és Faipari Szakközépiskola igazgatója, *dr. Bársony Lajos*, mint az OEE helyi csoport titkára, köszöntötte a találkozót, majd ismertette a középfokú erdészoktatás mai helyzetét. Röviden tájékoztatást adott a szakmunkás-, technikus- és szaktechnikusképzésről, valamint az új típusú, ötéves, érettségi bizonyítványt és technikus oklevelet adó oktatási rendszerről. *Dr. Solymos Rezső* a MÉM—EFH hivatalvezető-helyettesének a köszöntő szavait és gondolatait a zárócikkben közöljük.

A Medosz erdészeti szakosztályának titkára, *Herczeg Miklós*, a szakszervezet nevében köszöntötte az erdésznőket, és tájékoztatást adott általában a szakszervezetek és ezen belül a Medosz keretében tervezett és várható változásokról. Értékelte az OEE és a Medosz együttműködését és megjegyezte, hogy a bérrendezési ügyek még napirenden vannak.

A köszöntők és tájékoztatók után két előadás hangzott el. Elsőként *dr. Tóth Árpád* tudományos főmunkatárs, a műszaki értelmiséggel foglalkozó országos kutatás vezetője köszöntötte a konferenciát, majd elmondotta, hogy 1972 óta foglalkoznak a műszaki dolgozókkal. 5000 mérnökről van pontos, adatsoros felvételük. 1986-ban kezdték meg adatgyűjtésüket a kohó-, vegyész-, villamos- és agrár-műszaki mérnökök mellett az erdő- és faipari mérnökökről.

Ehhez a kutatáshoz az OEE anyagilag is hozzájárult. Összesen 319 erdőmérnöktől kértek adatokat, akik közül 267 fő erdőmérnök, ebből 21 nő adatai, valamint 77 faipari mérnökéi is, vannak számítógépen. Vizsgálataik alapján megállapította, hogy káros volt a hagyományos családi szakmák háttérbe szorítása. Mindig az adott készség és képesség kell, hogy döntő legyen a pályaválasztásnál, amit a gyermek a családból hoz, azt az értéket a szakma számára meg kell őrizni. Ismertette a mérnökök létszámadatait 1930 és 1985 között. Érdekességként megjegyezte, hogy 1930-ban a mérnökök létszámának 1⁰/₀-át sem érte el a nők aránya, 1984-ben ez a szám már 25⁰/₀ volt.

Az erdőmérnökök felmérési adataiból az alábbi következtetéseket vonta le:

- jellemző, hogy az erdőmérnökök zöme többgenerációs erdészcsaládból származik,
- nem találják meg a nők helyüket az erdészeteknél,
- a nők mobilitása — a fentiek ellenére is — kisebb a férfiakénál,
- a család vállalása szakmai előmenetelükben éveket vet vissza,
- a szakmában a férfi—nő viszonyában anomáliák vannak mind beosztás, mind fizetés szempontjából.

Megítélése szerint, a negatívumok ellenére is, szükség van az erdőgazdálkodásban a nőkre.

A második előadó *dr. Pally Mária*, a TÁEG erdőmérnöke volt, aki a konferenciaértésítőkkal együtt kiküldött — a rendezőbizottság által összeállított, 10 kérdéses — statisztikai lapok kiértékeléséről tartott beszámolót. Előadása teljes anyaga olvasható a lapban.

A délelőtti program után rendelkezésre álló kétórás ebéidő lehetőséget adott arra, hogy a délelőtt elhangzott köszöntöket, tájékoztatókat, illetve a két szociológiai előadást a jelenlevők maguk közt megvitassák, megbeszéljék és a kiadott hozzászólási lapokon a délutáni vitára jelentkezhessenek. Öröm volt látni és hallani a nők aktív részvételét ezekben a baráti beszélgetésekben.

A társasági erdőszruhát bemutató Tóth Edit

használat rendezetlen, ezen mihamarabb változtatni kellene. A mai helyzetből az hozhat kilábalást, ha megoldódik a szak-képzettségnek megfelelő foglalkoztatottság, megoldódnak a szociális hiányosságok és a valóságfeltárás alapján folyamatos dialógus alakul ki vezetők és beosztottak között.

Tóth Edit, a FAINFORG munkatársa bemutatta az új „egyenruhát”. Elmondta, hogy az erdőszetben használt ruhák gyártó hiányában igen változatosak manapság. Ezért *Zsirardi Géza* művészeti vezetővel megtervezették az új „egyenruhát”. Az előadó maga a társasági kosztümöt mutatta be. A bemutatást élénk *vita* követte: több hozzászóló kifogásolta a szűk szoknyát, egyesek a méretátlázzattal kapcsolatos aggályaikat vetették fel, mások a megrendeléssel kapcsolatos rövid határidőt, illetve a teljes ruhakészlet magas árát kifogásolták. *Dr. Herpay Imre* hozzászólásában megjegyezte, hogy a bemutatott társasági ruha tulajdonképpen osztrák—bajor népviselet, hogy hazánkban rendelet szabályozza az egyenruha viselését és ez még érvényben van. A mostani tervezet tehát legfeljebb munkaruha, illetve társasági ruha címet viselhet, nem pedig az egyenruha nevet.

Dr. Mollayné Madas Gabriella erdőmérnök a „két hivatás”—ról szólt. Mondanivalóját a lapszám közli. *Dr. Fudgyas Kálmánné* erdőszettechnikus „Megbecsülés” című hozzászólásában elmondta, hogy 33 éve dolgozik a szakmában. Fiatalon sok segítséget kapott munkatársaitól, támogatták, hogy levelező úton elvégezhesse a technikumot. Családjá mindig melléállt és mindig átgépitették a nehézségeken. A nők szépre és jóra való fogékonysága miatt közel áll hozzájuk az erdő, s a lelkiismeret, szorgalom és akarás pótolhatja a fizikai erő hiányát.

Lengyelne Molnár Katalin erdőmérnök „Való-e az erdőszhivatás a nőknek?” cí-

A délutáni hozzászólások és vita első hozzászólója *dr. Csötönyi József* erdőmérnök, az OEE szociálpolitikai és szociológiai szakosztályának titkára volt. Az erdőszeti műszaki értelmiség helyzetéről szóló tájékoztatása során kidomborította, hogy szembetűnő aránytalanságok vannak egyes üzemek, de az egyes rétegek között is. A műszaki értelmiség helyzete rossz, az előrelépés korlátozott, ugyanis nem megfelelő a rétegek érdeképviselete. Az erdőszeti cím-

mű felszólalásában vázolta, hogy a legnehezebb feladat az utódok nevelése és a nők ennek a feladatnak meg tudnak felelni, így tehát a szakmában is helye van a nőknek. Igaz, hogy fő mellett, az erdőn kell dolgozni, de megfelelő rutin megszerzése után (erre nem csak a nőknek van szüksége) jól megállják a helyüket. Szerinte az oktatásban a műszaki felkészítésnek erősebbnek kellene lennie. A család megértése döntő egy nő szakmai előmenetelében.

Steinerné Plesovszky Mária erdőmérnök szerint a nőknek mindig többet kell tenni az elismerésért. A nők anyagi helyzete is rosszabb, de már javulóban van. Tulajdonképpen mindig az elsők és idősebbek alapozzák meg az újonnan jövőknek a helyzetét. Sajnos sok helyen még az otthoni egyenjogúságért is harcolni kell. *Fifek Katalin* erdősztechnikus „Mosolyogj” című versében foglalta össze mondanivalóját, az erdősző életének, munkájának szépségét és árnyoldalait. *Reményfiné Zsigmond Katalin* erdőmérnök hozzászólása, valamint *Kondorné Szenkovits Marianna* erdőmérnök elhangzott véleménye szintén e lapszámban található.

Az első hozzászólások utáni szünetben élénk vita kerekedett a hallottakról, és még további hozzászólók is jelentkeztek, illetve különböző javaslatok hangzottak el a beszélgetések közben. *Dr. Kárpátiné Ugron Anikó* erdőmérnök szerint a nők karrierje mindig a háttérbázistól függ. Ha van valaki, aki „besegít” az otthoni munkába, akkor szakmai téren nyugodtan dolgozhat az asszony. Maga, mint háromgyermekes anya, egyben a környezetvédelem meg-

szállottja is, és így neveli gyermekeit. Szívesen mesél az óvodásoknak is a környezet szeretetéről és védelmének fontosságáról. Ami az anyagi elismerést, illetve az „egyenlő munkáért egyenlő bért” megvalósítását illeti, arról igen rosszak a tapasztalatai. *Dr. Szabó Árpádné* trófeabíró szerint a vadászatban dolgozó nők helyzete még nehezebb, mint az erdőszetben munkát vállalóké. Sokat kellett harcolni az elismerésért, fizetésben azonban messze elmaradt férfi kollégáitól.

Németh Gizella erdőmérnök hozzászólásában elmondta, hogy őt mindenütt segítették, de a megbecsülés és bizalom kölcsönös kell, legyen. Szerinte a címhasználat nem old meg semmit, szemléletváltoztatásra van szükség. A vezetői beosztást a rátermettség határozza meg. Mint OEE helyi csoporttitkárnak, 1979 óta jó áttekintése van az erdőszakma gondjairól. *Veresné Szatmáry Róza* erdősztechnikus és *Roth Matthaéa* erdőmérnök hozzászólásait szintén lapszámunkban közöljük.

Dr. Tóth Árpád tud. főmunkatárs hozzászólásában kifejtette, hogy a háttér valóban nagyon fontos. Közös munka és kutatás összetarthat családot is. Nálunk az érvényesülés a kor és beosztás függvénye. Az új reform alapja a teljesítmény, eddig ugyanis a béreformok rétegre orientáltak voltak. A mérnökréteg sem egyöntetű, kb. 8% az ún. „elit”, akiket központi beralapból fognak dotálni. A mérnökök 10–15%-a alkalmatlan a mérnöki pályára. A környezetvédelem kapcsolatban megjegyezte, hogy az profitérdekelt vállalkozás kell, hogy legyen. A kutatásokról

Vargáné Mayer Ilona erdőmérnök hozzászól

azt mondta, hogy ebben a vonatkozásban az erdészársadalom nincs a helyén, de az ipar és a mezőgazdaság sem. A család összetartója a nő, de a gyerekeknek anyára és apára egyaránt szüksége van. Az adott szeretetet mindenki visszakapja.

Lohrmanné Pilter Mária erdőmérnök hozzászólását teljes egészében közöljük, úgyszintén dr. Ráczné dr. Schneider Ildikóét is, aki az erdészeti múzeum ügyéről tájékoztatta a jelenlevőket és kérte az erdész szak támogatását ebben a munkában.

A hozzászólások befejeztével került sor a találkozó ajánlásainak megvitatására. Az előadások, hozzászólások alapján dr. Mollayné Madas Gabriella erdőmérnök három pontban terjesztette elő az *ajánlásra vonatkozó javaslatot*, amelyet *élénk vita* követett. Az erdőművelés helyzetére vonatkozó javaslatlaltal egyetértettek a résztvevők, a környezetvédelemmel kapcsolatos javaslatot azonban a vízgazdálkodási, vadgazdálkodási, meliorációs témákkal kibővítve — esetleg több pontban — javasolták megfogalmazni. Az ajánlás eme pontja hozta a legnagyobb vitát, a nézőpontok ütköztetését és itt rajzolódott ki a nők erdőszerepete és szakmaféltése leginkább. A gyermekgondozási segélyen levő dolgozó erdésznők továbbképzési támogatásával egyetértettek a jelenlevők.

A vita során igazolódott, hogy az erdésznők nem elsősorban a nők helyzetével és az őket ért hátrányos megkülönböztetésekkel foglalkoznak, hanem elsősorban a szakma iránti féltésük és aggodásuk jellemzi őket. Az erdő szeretete és ezen keresztül a szakma szeretete diktálta szavaikat, amikor vitáztak a javaslat megfogalmazásán. Végül is felhatalmazták a rendezőbizottságot, hogy öntse végleges formába a javaslatot és azt továbbítsa az OEE elnökségéhez. A javaslat ebben a számban teljes egészében olvasható. A plenáris ülés zárásaként Keszthelyiné Jereb Katalin egy *Áprily*-verssel köszöntötte a résztvevőket.

Az ülés estéjén jó hangulatú — vacsorával egybekötött — baráti találkozóra került sor, amely közel éjfélig tartott, és ahol további viták, beszélgetések voltak a szakmáról és családról. Itt került sor a saját készítésű tombolatárnyak kisorsolására is azok között, akik hoztak valami kis emléket ehhez a „játékhoz”.

Július 2-án, 9 órakor, esőben indult a szakmai kirándulás a TÁEG területére. A három zsúfolt autóbusz Rinczingi út (Deák-kút mellett) — Ultrai út — Panoráma út (a felsőoktatás 175 éves jubileumára felállított emlékkő mellett) — Kövesárok útvonalon haladt. Az utazás közben a szakvezetők ismertették az érintett erdők rövid történetét és tájékoztatást adtak az állományok jellemzőiről. A Kövesárból gyalogosan ment fel a társaság a Köveshátra, ahol a Béke-kilátóból gyönyörködhetett — az eső ellenére is szép — panorámában, és ahol a vezető, dr. Mollayné részletes tájékoztatást adott a látottakról. Az ó-brennbergi völgybe leérve tízórai várta a tanulmányút résztvevőit, majd az egyik autóbusz az állomásra szállította az utazni akarókat, míg a másik kettőben utazók a Brennbergi út — Fehér út — Hidegvíz-völgy útvonalon a Roth-emlékműnél tisztelegtek a nagy előd emlékének és megtekintették a Roth-féle vonalas száralásos kísérleti területet. Ez a programrész 13 órakor fejeződött be, és ezzel zárult az erdésznök első országos találkozója.

Dr. Rác Józsefné

Bécs városát még ma is 90%-ban magashegységi forrásvízzel látják el. A városközeli Schneeberg és Rax, valamint a távolabbi Hochschwab 2000 m tszf. magasságban fekvő karsztplatóira hulló csapadékvíz természetes szűrés után és ásványi anyagokban feldúsulva, bővizű forrásokban tör a völgyekben elő. Kereken 120 évvel ezelőtt foglalták ezeket be, helyezték szigorú védelem alá, és vezették a vizet a városba.

Csakhamar kiderült, hogy hasonló védelemre szorul a víznyelők környéke is, mire a város összesen 31 ezer ha-nyi területet vett saját tulajdonba. A vízügyi szervek felfogása szerint ezen eleinte a teljes érintetlenséget igyekeztek megvalósítani, de csakhamar kiderült, hogy itt legfontosabb természeti elem az erdő, ami erdészeti gondoskodás nélkül védelmi feladatát ellátni nem tudja. Az e téren szerzett tapasztalatokat gyűjti egybe az ÖSTERREICHISCHE FORSTZEITUNG 1988. 7. száma.

(Ref.: Jérôme R.)